

ETICKÝ PANEĽ ČESKÉ TELEVIZE

Usnesení č. 1/2006 k pořadu „Já, muslim“ vysílanému dne 7. října 2005 ve 21:20 hodin na programu ČT2

Etický panel České televize se na svém letošním 1. řádném zasedání dne 10. ledna 2006 na žádost Rady České televize ze dne 14. prosince 2005, (usnesení Rady České televize č. 296/19/05), zabýval stížností pana Mansoura Khalida Al Sauda, velvyslance Království Saudské Arábie, na pořad „Já, muslim“ z cyklu „Infiltrace“, vysílaný dne 7. října 2005 ve 21:20 hodin na programu ČT2. Etický panel měl k dispozici úplný text stížnosti pana Mansoura Khalida Al Sauda ze dne 16. října 2005, adresované panu ing. Jaromíru Talířovi, předsedovi Stálé komise pro sdělovací prostředky Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, záznam pořadu, a dále jako kontextuální materiál dopis pana Petra Uhla, člena Rady České televize, ostatním členům Rady České televize ze dne 12. prosince 2005, článek paní Barbory Spalové „Zkáza Evropy podle Ovečky“, publikovaný v Lidových novinách dne 12. října 2005, a e-mail pana Václava Žáka Radě České televize ze dne 17. října 2005.

Etický panel konstatoval, že se pořadem „Já, muslim“ zabýval už ve dnech 23. listopadu a 6. prosince 2005, a to na žádost generálního ředitele České televize pana Mgr. Jiřího Janečka. Jednal tehdy na základě stížnosti zaměstnanců a studentů Fakulty humanitních studií Univerzity Pardubice a svým usnesením ze dne 6. prosince 2005 projednávání jejich stížnosti uzavřel. Vzhledem k částečné shodě námitek, obsažených v obou stížnostech, vychází Etický panel tam, kde je to možné, při opakovaném projednávání tohoto pořadu z textu svého usnesení ze dne 6. prosince 2005.

V textu stížnosti pana Mansoura Khalida Al Sauda ze dne 16. října 2005 se Etický panel věnoval konkrétním výhradám stěžovatele.

- K první konkrétní výtce (*„utajené využití skryté kamery k pořízení videozáznamu v prostorách Islámského centra v Praze“*) se Etický panel vyjádřil již 6. prosince 2005, když ve výše zmíněném usnesení konstatoval, že pořad *„přinesl záběry a sdělení, které nebylo možno získat bez užití skryté kamery“*. Je tedy zřejmé, že užití skryté kamery nebylo v tomto případě samoučelné, ale funkční a pořad na něm byl postaven.
- V druhé výtce stěžovatel hovoří *„o nepřetržitém sledu záběrů teroristických atentátů v New Yorku, Madridu a Londýně“*. Etický panel konstatuje, že pořad nesestával z nepřetržitého sledu záběrů na tyto atentáty nebo jejich důsledky. Zmiňované záběry byly použity pouze jako ilustrace při pokusu tvůrců pořadu objasnit mentalitu pachatelů těchto kriminálních činů a pochopit prostředí, z něhož se zrodila. Stěžovatel tedy nepopisuje pořad adekvátním způsobem. Etický panel se otázkou začlenění těchto záběrů rovněž zabýval ve svém předchozím usnesení k pořadu „Já, muslim“ ze dne 6. prosince 2005, a doporučil *„aby u takto citlivých témat postupovala Česká televize tak, aby bylo u každého záběru zřejmé, kdy, kde a v jakém kontextu byl pořízen, a vyvarovala se samoučelného užití s tématem bezprostředně nesouvisejícího a emotivně laděného obrazového a zvukového materiálu“*.
- Stěžovatel dále píše o *„absurdním spojování (atentátů v New Yorku, Madridu a v Londýně) s koranickými texty“*. Etický panel konstatuje, že texty Koránu odůvodnili všechny v pořadu připomenuté atentáty sami pachatelé těchto kriminálních činů. Spojení mezi těmito činy a konkrétní interpretací výroků z Koránu tedy není dílem

autorů pořadu. Etický panel konstatoval, že se rovněž touto otázkou zabýval ve svém předchozím usnesení k pořadu „Já, muslim“. Aby odlišil pachatele atentátů a muslimskou komunitu jako celek, zdůraznil Etický panel v této souvislosti, že *„právě ty výroky z Koránu, které byly v pořadu citovány, jsou v současnosti předmětem velmi vážné diskuse mezi islámskými teology a jejich doslovný výklad je dnes obecně pokládán za anachronický“*. Upozornil, že užití těchto výroků v pořadu bylo zavádějící.

Navzdory svým konkrétním výhradám k pořadu „Já, muslim“, vyjádřeným v usnesení ze dne 6. prosince 2005, je Etický panel toho názoru, že tento pořad nebyl v rozporu s ustanovením § 31, odst. 2 (*„Provozovatel vysílání poskytuje objektivní a vyvážené informace nezbytné pro svobodné vytváření názorů. Názory nebo hodnotící komentáře musí být odděleny od informací zpravodajského charakteru.“*) a § 32, odst. 1, písm. c), zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů (*„Provozovatel vysílání je povinen ... zajistit, aby vysílané pořady nepodněcovaly k nenávisti z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti nebo příslušnosti k určité skupině obyvatelstva“*). Přes výše zmíněné profesní nedostatky pořadu se členové Etického panelu domnívají, že záměrem tvůrců pořadu nebylo „podněcovat nenávist“ a vyznění pořadu rovněž nelze charakterizovat jako „podněcování nenávisti“.

K problematice muslimské komunity v České republice a v zemích Evropské unie Česká televize podle názoru členů Etického panelu zajišťuje v rámci svého vysílání *„poskytování ... ve svém celku vyvážených a všestranných informací pro svobodné vytváření názorů“* (§ 2, odst. 2., písm. a), zákona č. 483/1991 Sb., o České televizi, ve znění pozdějších předpisů) v míře, odpovídající jejímu zákonem stanovenému poslání. Je nezbytné v této souvislosti dodat, že o této problematice Česká televize pravidelně, obsáhle a vyváženě informuje ve svých zpravodajských a publicistických pořadech.

Etický panel dále konstatuje, že podle jeho názoru nebyly profesní nedostatky pořadu ani takového rázu a rozsahu, aby je bylo možno definovat jako porušení Kodexu České televize. Etický panel doporučuje, aby byli programoví pracovníci České televize seznámeni s jeho závěry a napříště se vyvarovali opakování chyb, které Etický panel vytkl autorům pořadu „Já, muslim“.

Na druhou stranu Etický panel pokládá za nutné zdůraznit důležitost svobody slova a ochrany práva žurnalistů vyjadřovat se svobodně a kriticky ke všem aspektům veřejného života. Etický panel je přesvědčen, že ani autorům zmíněného pořadu nemá být – vyvarují-li se důsledně výše zmíněných profesních nedostatků – bráněno v tom, aby se dále zabývali touto problematikou a výsledky své práce uplatňovali ve vysílání České televize.

V Praze dne 10. ledna 2006

Helena Illnerová
Zdeněk Velíšek
Petr Hajn
Jiří Peňás